

בינוני פיצו

היינו מתים להזמין בית מהאדריכל פיצו קדם, אבל מה לעשות שאנחנו לא אלפיון עליון. התנחמנו כששמענו שהוא לא מהסס לחנך את לקוחותיו העשירים, חושב שפארק צמרת זה גטו ובטוח שאור הוא אלמנט העיצוב היפה מכולם // ליאור עוז צילום איליה מלניקוב

עץ הוא עץ

קדם, נשוי + 3, גר ברמת השרון ("כתל אביב אני מרגיש בבית אבל עברנו בגלל הילדים. זו הפשרה שלי"), ולמד אדריכלות ב-AA בלונדון, אחד מבתי הספר הנחשבים בעולם (בין בוגריו נמצאים את מגמות העיצוב והאדריכלות היום בעולם). המשרד שלו פועל כבר 11 שנה, בעיקר בגזרת הווילות היקרות ודירות לבעלי ממון. הרזומה שלו כולל גם פרסומים והתייחסויות לעבודותיו במגזינים ובאתרים הנחשבים בעולם (כמו Dezeen ו־Archdaily). הוא תכנן את החנויות הישראליות של אפל ושל B&B Italia (מהחברות החשובות בעולם העיצוב), והיום הוא מתכנן עם האדריכל אסף לרמן את הקונסרבטוריום של הרצליה. את הקריירה שלו התחיל בכלל בלימודי צילום בבצלאל. אפשר לנסות לקרוא את הבתים בעיצובו כניסיונות ליצור מבנים שהם סוג של מצלמה משוכללת הקולטת אינספור סיטואציות ודרמות משתנות, כולן סובבות סביב אור. "החומר העיקרי שאיתו אני עובד הוא אור. זה ניסיון ליצור חלל כמעט מדיטטיבי, נקי וחף מקישויות ומ'צעקות'. חלל כל כך מאופק, שהוא דורש איזו דרמה. ואז מגיע האור הישראלי המדהים הזה ומחולל שם פשוט מהפכה, תנועה ודרמה של אור - זה פתאום מפיח כוון דינמיקה ורוח חיים במקום, ולכן

באלאנס בין השיקוף שלהם, של הצרכים והמשפחה שלהם, לבין אדריכלות טובה ועל-זמנית. זה איזון שלא קל למצוא".
למה בעצם אתה כל כך להוט למינימליזם?
 "המילה הזו 'מינימליזם' לא לגמרי במקומה, הרי אנחנו לא באמת יפנים. זה לא מינימליזם, זה מודרניזם, אדריכלות שמשרתת אדם, ולא הפוך. ברגע שזה קורה - זה לא מינימליזם, זה פונקציונליות. זה טוהר. הבניין לא צריך לכפות את עצמו עליך, הוא צריך לתת לך אפשרות להיטמע בו. כשאתה בונה למישהו וילה הוא מביא איתו שורשים - ספרים, צעצועים, חיים שלמים. אם אתה עושה אובר דיזיין ומקשט כל פרט, איפה אתה מכניס את החיים שלך? יש את ההדמיות האלה עם המילים של עורכי הדין למטה - 'התמונה להמחשה בלבד', אצלי במשרד המוטו הוא הפוך: חובה לבנות את הבניין ככה. אתה מסתכל סביב ורואה שכרוב המקומות בעיר אין באמת אדריכלות, אין תכנון - אז מה? אני אתאים את עצמי לבינוניות או שאתווה דרך חדשה? לפעמים זה קצת זר וחורה למקום, אבל איפשהו זה צריך להתחיל".
למה אין תכנון?
 "כל הזמן בונים את אותו הדבר. אם היה פה אר־דקו, היו בונים פה הכל בסגנון אר־דקו כי זה מה שיש בבניין ליד. אני מאמין שצריך לשנות ובעודנו מדברים האדריכלות משתנה".

באמצע רוטשילד, בבית תל אביבי טיפוסי ומתקלף, נמצא המשרד של האדריכל פיצו קדם (41). החזות החיצונית של הבניין לא מעידה בכלל על מה שמתגלה כשנכנסים פנימה. חלל לא גדול ובו שולחן ארוך ועליו עובדים בצוותא תשעת עובדי המשרד. הרצפה מבטון מוחלק וכל היתר לבן - הקירות, הארונות, המחשבים. מסביב עשרות דוגמאות של חומרים. אבל למרות העומס, הכל מצליח להישאר נקי ומוקפד. בחדרו - הלבן גם כן - של קדם, שולחן בעיצובו של האדריכל הצרפתי ז'אן נובל, השולחן (לבן כמובן) דק ונקי מכל קישוט או עיטור. "קוראים לשולחן הזה: 'LESS', פחות - זה מה שאני אוהב".
 ובאמת, בעבודותיו באתר המשרד מבליט את הקו הברור והנקי שמשותף לכל עבודותיו. "הבדיחה הכי גדולה במשרד - ואני לא יודע אם זו באמת בדיחה - היא שלמעשה יש לנו לקוח אחד והוא עמית גרון הצלם". סקאלת הצבעים של המבנים נעה מלבן לאפור ועד שחור. העבודות של קדם צועקות באיפוק שלהם: אסתטיקה, אסתטיקה, אסתטיקה. כל בית נראה כמו יצירה יוקרתית אך עם זאת פשוטה ומרהיבה.
 "מה שהכי מעניין אותי זה אדריכלות טובה. אדריכלות שתלויה מאוד בדיאלוג עם הלקוח. אני מנסה למצוא את השפה האדריכלית שלי בתוך מסגרת השפה של הלקוח. זה איזשהו

האיפוק חשוב, לתת מקום לדרמה הזו".
איך עובד הדיאלוג מול הלקוח?
 "הלקוח בא אליי עם הרבה פחות ידע לעומת הידע שהוא רוכש עד סוף הפרויקט, ולכן אם אני אנסה למצוא חן או לרצות, התוצאה תהיה בינונית. חושבים שיש איזשהו מאבק שלא באמת קיים בין האדריכל ללקוח, יש לי המון תשוקה למקצוע ואני מדביק אותם בזה. לקוח שעבר איתי את כל התהליך לא דומה למי שהוא היה קודם באספקט האדריכלי, וגם יש לו פחות כסף".

אמרת פעם שאתה מנסה לחנך את הלקוחות שלך?

"לא יודע עם לחנך, אולי ללמד. אין מה לעשות, אלו הכלים שיש לי. זה כמו שאתה הולך לרופא ואתה לא מתחיל להגיד לרופא איך לעשות מה. בכל זאת אני מנסה לעשות את זה מתוך דיאלוג. אין באדריכלות אמת אחת, אבל האמת שכן קיימת - עליה אני נלחם. אני מחפש שפה אחת הדוקה, הרמונית וקוהרנטית. נורא קשה לי עם קישוטיים יתר, עם הצעקנות. יש איזה כאוס שאי אפשר להתעלם ממנו: כאוס פרסומי, כאוס דיגיטלי, כאוס תקשורתי, הכל פתוח, פרוץ, אופנתי, גימיקי. קשה מאוד לברוח מזה. אני לא סתם הכי מושפע מהאדריכלות של שנות ה-50, מהמודרניזם האמיתי של גדולי האדריכלים שעברו פה: רכטר וכרמי הסבא (יעקב רוב, בהתאמה - ל"ע) וכולי".

ראית את העיצוב של בית "האח הגדול"?
 "ראיתי את העיצוב של השנה שעברה. זה גימיק, זו צעקה, זו אופנה, זה פאסטר־פורד".
ואתה חושב שזה משפיע על האדריכלות שאנשים רוצים? צורכים?
 "בכל מקום יש פרסומות וצרכנות. קרו בעקבות זה שני דברים: הדבר הלא טוב הוא שהתחרות מאוד גדולה וכולם רוצים למשוך תשומת לב. אז מי שצועק יותר ובולט יותר הוא 'המצליח', אבל זה רק לרדייטינג, זה לא באמת לטווח

"כשאתה בונה למישהו וילה הוא חביא איתו שורשים - ספרים, צעצועים, חיים שלמים. אם אתה עושה אובר דיזיין ומקשט כל פרט, איפה אתה מכניס את החיים שלך?"

ארוך. הדבר הטוב שזה הביא הוא שיש המון רפרנסים. נפתחנו לדוגמאות מעולות מהעולם. למדנו המון - גם האדריכלים וגם הלקוחות. רמת האדריכלות, רמת הבקשות והמודעות של הלקוחות גדלה מאוד ב־11 השנה שאני עובד, השינוי הוא אדיר".

יש דבר כזה "טעם ישראלי"?

"לכל המדינות באירופה יש תרבות ושורשים מאוד עמוקים. אנחנו לומדים מהר, אבל אנחנו צעירים מאוד, ואני עדיין לא יכול להגיד שפיתחנו אדריכלות ישראלית, אבל כן פיתחנו

קונטקסט נכון: אדריכלות שמאוד אוהבת חוץ, מאוד פתוחה למזג אוויר, מאוד מזמינה. אנחנו עם מאוד מזמין ומארח, לכן אזורי האירוח - המטבח, הסלון, 'החללים הציבוריים', מאוד חשובים לישראלים, והם בדרך כלל פתוחים החוצה, למרפסת, לחצר וכולי".

אנחנו לומדים מהר או יודעים לחקות טוב?

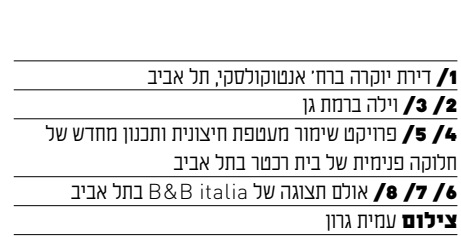
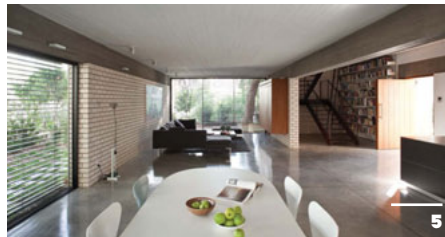
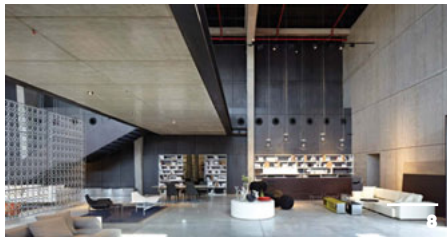
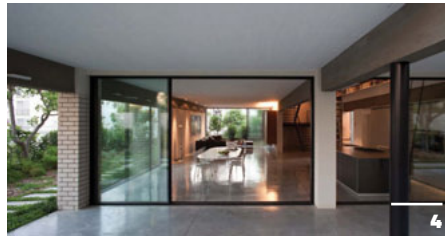
"אנחנו מאוד מושפעים מאופנות - הייתה פה אופנת טוסקנה ואופנה ספרדית, זו בעיה שבאה מיזמים שרוצים לדחוף דברים ללקוחות. הקו שלי לא השתנה, תמיד הייתי מינימליסטי, מודרניסט. פתאום זה הפך להיות אופנתי ומחר זה לא יהיה אופנתי. אני מתחבר לטבעיות של החומר בלי כיסויים - הבטון חשוף, העץ הוא עץ, הברזל הוא ברזל".

אפשר להביא את האסתטיקה הגבוהה של הבתים שלך לדירות שהם לא לאלפיון העליון?

"ברור. גם יותר פשוט ויותר זול לבנות ככה. איכות התכנון והחלל לא קשורה לכסף, יש בתים שעלו מיליונים והם נוראיים ויש בתים שנבנו בגרושים והם מדהימים".

אתה שואף לעבוד בחו"ל?

"אני שואף לאדריכלות מעולה. אין לי את הרצון לפרוץ, להיות ענק - להיפך, יש לי את הרצון לקטון. אנחנו תשעה אדריכלים וזה כבר גדול לי. האיזון עם המשפחה מאוד חשוב לי. אסור לעבוד פה אחרי 18:00, בגלל זה כבר עשור אף אדריכל לא עזב (שתי תופעות נדירות ביותר

1/ דירת יוקרה ברח' אנטווקולסקי, תל אביב
2/ 3 וילה ברמת גן
4/ 5 פרויקט שימור מעמדת חיצונית ותכנון מחדש של חלוקה פנימית של בית רכמר בתל אביב
6/ 7/ 8 אולם תצוגה של B&B italia בתל אביב
צילום עמית גרון

ואם אתה מנסה להשוות בין האזור הזה של מרכז תל אביב אל מול הגוש הגדול בצפון? "הגוש זה אסון בעיניי. אבל אני מבין שזה צורך, כי אין מספיק מקום ליישב את כולם. קל להעביר ביקורת אבל מאוד קשה למצוא את האיזון הנכון בין איך אני בונה מגדלים, מרוויח כסף, יוצר צפיפות, יוצר ריאות ירוקות ועדיין שומר על אותה תל אביב. זו שאלה למתכנן ערים".

אפרופו תכנון עירוני ואדריכלות, מה אתה חושב על תפיסת השימור של עיריית תל אביב?

"כל מה שקיצוני הוא בעייתי. יש פה קצת מונופול של מחלקות השימור, שמתייחסות לשימור כ'אל תיגע', 'אל תתקרר'. אני חושב שהם קצת בפניקה, כי בישראל מה שנפרץ - נפרץ עד הסוף. הלואי שהשימור היה למטרת הערך המוסף ולא למען השימור עצמו - שזה המצב היום. תשאיר את הריח, את הסימנים אבל תן להתפתח - זה כמו שהיינו משמרים טלוויזיה שחור-לבן. צריכים למצוא איזון".

מה אתה מייצע למי שהולך עכשיו לבנות בית או לעצב את הדירה שלו?

"אני לא מאמין בסט חוקים אבל אם מישהו כן מתעקש - תסתכל על הדרך שבה אתה חי, במה אתה משתמש ובמה לא, סביב מה חייך מתרכזים, מה עושה לך טוב ומשרת אותך. תנסה להימנע מצרכנות, מקישוטים למען הקישוטים. וכשתמצא את השפה שלך - סט אחד של שפה - תשמור עליה בכל הבית. יש אסכולות שיכולות לערבב, להחליף, להוסיף - אהבות שחדר אחד ככה וחדר שני אחרת. אני קורא לזה תפאורות. תמצא שפה אחת שמתאימה לך ותהיה מאוד מהודק. חלל של 60-100 מ"ר לא יכול להכיל ארבעה סטים של תיאטרון. תמצא את האני מאמין האחד שלך ואיתו תעבוד, זה קשה כי יש הרבה רעש מסביב, אבל העצה הכי טובה היא - תיקח אדריכל".

בניגוד לנוי יורק, לא השכילו להפוך אותם לחלק מהרקמה העירונית - עיין ערך פארק צמרת.

"בלוק פארק צמרת הוא עדיין גטו, אבל קטונתי. אני לא מתכנן עירוני. אני חושב שזו בעיה לשזור מגדלים בתוך השכונות הקטנות של תל אביב, וזה מה שהם חששו מפניו. אני מאמין שלמרות הביקורת הוא יתאכלס, ועם האכלוס יבואו ילדים, גנים ובתי ספר, וככל שיהיו יותר אנשים תיווצר שכונה שתתחבר לתל אביב. אני אישית מעדיף לגור בשכונות הקטנות, בקומות הנמוכות,

"פארק צמרת הוא עדיין גטו. זו בעיה לשזור מגדלים בתוך השכונות הקטנות של תל אביב, וזה מה שהם חששו מפניו. אני מאמין שלמרות הביקורת הוא יתאכלס, ועם האכלוס יבואו ילדים, גנים ובתי ספר, וככל שיהיו יותר אנשים תיווצר שכונה שתתחבר לתל אביב"

ולראות את העצים. אבל העיר גדולה מספיק בשביל להכיל את שני העולמות".

אפשר לבנות פה דירות יפניות מיניאטוריות?

"מה פתאום, אנחנו לא יודעים לחיות בדברים כאלה. איך זויס רק קצת? אנחנו אוהבים לזוז ולארז, איך הם מארחים מישהו בבתי המיניאטורים האלו?".

מה המקום הכי תל אביבי בשבילך?

"גן יעקב וביתן הלנה רובינשטיין - זה השיא. זה כל מה שאני מאמין שתל אביב צריכה להיות. גם אורבניזם נכון, גם ירוק ישראלי, גם גן עירוני מדהים, גם פרפורציות נכונות, גם מספיק פרטי ומספיק ציבורי - אבל זו קצת פנטזיה. היא לא יכולה להישאר ככה".

במשרדי אדריכלים - ל"ע). באמת יש משהו לא שפוי בכאוס הזה, ב'מירוץ אחרי המיליון'. אני חושב שאין באמת ייצור נכון או טוב בין 18:00 ל-22:00 ואתה צריך לא רק להיות בעבודה אלא גם לקחת פרספקטיבה. לראות דברים מסביב".

הגוש הגדול זה אסון

המשרד של קדם מתכנן היום תשעה פנטהאוזים במגדלים שצומחים להם בפארק צמרת שבמזרח העיר. "בעצם כמעט רוב הקומות הגבוהות במגדלים החדשים בפארק מתוכננות במשרד", הוא מסביר.

מה מאפיין אנשים שהולכים לגור במגדלים?

"הם אנשים שונים לחלוטין אחד מהשני ולא ניתן להכליל אותם בקבוצה אחת. המגדלים ככלל הם תופעה שנובעת מכך שישיראל/תל אביב לוקחת את אמריקה/ניו יורק כמודל חיקוי לטוב ולרע - חברה המקדשת הצלחה רק במושגים של כסף. מהצפיפות ומהדינמיקה המטרופוליט של תל אביב צמחו המגדלים, וזו תופעה מבורכת. אי אפשר להשאיר את תל אביב בשלוש-ארבע קומות משנות ה-50. יש אינטנסיביות חדשה שמתאימה לעיר האינטנסיבית הזאת. העיר הזאת מרכזת המון אנשים והם צריכים לגור איהם. שהיא, הבעיה לא קשורה דווקא למגדלים אלא לכך שהם הפכו לפלח שוק יוקרתי לעשירים, כי היוזמים רוצים להרוויח כסף וגם הם צודקים. מקור הבעיה הוא מינהל מקרקעי ישראלי. כרגיל, המונופול הכי גדול הוא ממשלת ישראל. היוזמים נדרשים לקנות את האדמה במחירים מטרופים - וזו אדמה של המדינה! למה שהמדינה לא תסבסד את האדמות ותמכור אדמות זולות ותחייב את היוזמים שרבע מהבנייה תהיה לסטודנטים ושיהיו מחירים נורמליים? לאיפה הולך כל הכסף מהאדמות האלו?".

הבעיה שהמגדלים האלה לא מתחברים לעיר.

Time Out®

2012

ראיון עם מרטין
סקורסזה, הסרט
החדש של אסי דיין
והאם אנחנו בדרך
לאוטובוסים
בשבת?

כך תהפכו את
הדירה שלכם לבית
חלומות תל אביבי
גיליון עיצוב פנים

9 771565 577658 07

23 במרץ 2012
גיליון מס' 486 * המנכ"ר 10 ש"ח